

1/1/2025

א' בטבת ה'תשפ"ה

ארגון "קו לעובד" מציג:

שנת 2024 בבטיחות בעבודה

עיקרי הדו"ח

- **69 עובדים איבדו את חייהם בתאונות עבודה בשנת 2024, 37 מתוכם בענף הבנייה (54% מכלל ההרוגים), מספרים דומים לשנים קודמות, וזאת למרות הירידה בפעילות המשק בשל המלחמה.**
- **בשנת 2024 היה שיעור של 13.136 תאונות ו-1.52 הרוגים ל-100,000 מועסקים בכלל הענפים – מספרים דומים לשנת 2022.**
- **שיעור ההרוגים בענף הבנייה היה 13.727 הרוגים ל-100,000 מועסקים בענף, מספר שעומד על יותר מפי 2 בהשוואה לממוצע האיחוד האירופי שעמד על 6.3 הרוגים בלבד, כשהירידה בהשוואה לשנת 2023 מיוחסת למלחמה.**
- **לא תמיד זהות ההרוגים מתפרסמת, אך מהנתונים שפורסמו, מתוך כלל ההרוגים בתאונות עבודה בענפים השונים, 29% מההרוגים ערבים אזרחי ישראל, כ-21% ישראלים יהודים, ו-20% פלסטינים תושבי הרשות הפלסטינית.**
- **בכלל הענפים, נפילה מגובה הייתה הגורם מספר אחת לתאונות עבודה (49% מהתאונות בהן חומרת הפציעה היא בינוני ומעלה), ונפילת חפץ ב-17% מהתאונות שדווחו.**
- **למרות זאת, מרבית צווי הבטיחות שניתנו השנה הם עדיין בגין הפרות חוק החשמל, הפעלת מעלית לא תקינה או אי עריכת תסקירים לדודים על ידי בודק מוסמך.**
- **למרות שעל פי דיווח מינהל הבטיחות יש כ-80 מפקחים, בשנת 2024 מינהל הבטיחות הוציא 2,481 צווי בטיחות (ירידה של 4% בהשוואה לאשתקד), המשך למגמת הירידה במספר צווי הבטיחות משנת 2020 (6,706 צווי בטיחות).**
- **הקבלנים עם המספר הגבוה ביותר של צווי בטיחות הם רועי ראדה בע"מ והאחים אבו עיאש בע"מ (9 צווי בטיחות לכל אחת) ואלי יוחנן מהנדסים בע"מ (8 צווי בטיחות), שכנראה עדיין לא נעשה להם שימוע אצל רשם הקבלנים.**
- **גם השנה מרבית תאונות העבודה התרחשו בתל אביב ובירושלים, אך בחולון וברמלה מספר תאונות העבודה החמורות הוכפל בהשוואה לשנת 2023. בערים כמו נתניה, חיפה, קריית גת, אשקלון, הרצליה, רמלה ורעננה נרשמה אכיפה נמוכה יחסית, למרות ריבוי התאונות החמורות שדווחו בערים אלו. עדיין אין שיתוף פעולה בין רשויות מקומיות ומינהל הבטיחות, והמפקחים מטעמן אינם פועלים בנושאי בטיחות בעבודה.**

הדו"ח הזה מוקדש לעובדים שנהרגו ונפגעו בעבודתם בשנת 2024, וקולם נבלע ברעם התותחים.

א. מבוא

כפי שעולה מדו"ח זה אשר מסכם את תאונות העבודה בשנת 2024, למרות המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר, תאונות העבודה הקשות ממשיכות להיות אבן נגף בשוק העבודה בישראל. למרות ירידה מסוימת בנתונים בחציון הראשון של שנת 2024, הירידה מיוחסת למניעת כניסתם של עובדים פלסטינים לעבודה בשטח ישראל (למעט מקומות עבודה חיוניים), והמשך הלחימה בקווי העימות אשר הובילה לכך שענף הבנייה לא חזר לפעילות מלאה, ולצמצום ההיקפים בענפי התעשייה והחקלאות בהשוואה להיקפים שקדמו למלחמה. אך למרות זאת, הנתונים מעידים על כך שמספר תאונות העבודה ברמת חומרה בינונית וקשה, כמו גם מספר ההרוגים בתאונות בכלל הענפים, דומים למספרים של שנת 2022, מה שמעיד על כך שלא היו שינויים מהותיים ב"אקלים הבטיחות" בישראל¹.

למעט פרסום [הוראת ביצוע של רשם הקבלנים](#) על טיפול בהפרות בטיחות², שום דבר לא השתנה ברגולציית הבטיחות בשנת 2024. למרות שהדינאים על תקנות הבנייה החדשות החלו בועדת העבודה והרווחה בכנסת, ישנה עוד דרך ארוכה עד להשלמת הליך החקיקה. על כן, ההמלצות העיקריות שפורטו ב**דו"ח לסיכום שנת 2022**, וב**דו"ח סיכום לשנת 2023**, עומדות בעין ובמרכזן ביצוע שינויי חקיקה לשינוי התמריצים החיוביים והשליליים בענף; הגברת ההרתעה; וקידום שינויים בתרבות העבודה. לעומת זאת, שינויים במדיניות ההגירה של ישראל שנעשו בחסות המלחמה ופריצת הסכר להבאת עובדים בלי פיקוח מספק מגדילים את חשיפות העובדים הקיימים והעובדים החדשים לפגיעה בבריאותם ובבטיחותם במיוחד בענפים רווי תאונות.

כמה מהחלטות ועדת המנכ"לים לעניין הבאת עובדים זרים, שהוקמה מכוח החלטת ממשלה במאי 2024, משנות את תמהיל העובדים בענפי הבנייה, החקלאות והתעשייה ומאפשרות החלפת העובדים הפלסטינים בענף הבנייה במהגרי עבודה ממדינות שונות, לרבות שלא באמצעות הסכמים בילטרליים, באופן שהוכח כתורם לסכנות לבטיחותם ולשלומם של עובדים³. בנוסף, כניסתם של מהגרי עבודה לענפים נוספים שחקיקת הבטיחות לא חלה עליהם ועל כן הפיקוח המדינתי עליהם לעניין הבטיחות לא קיים, חושף את העובדים לניצול לרעה ולפגיעה בשלומם. המצב חמור במיוחד בהינתן ששינויים אלו נעשים מבלי להגדיל את המשאבים המעטים ממילא שמוקצים היום לפיקוח ואכיפה כנגד עברייני בטיחות וגיהות – מה שצפוי להחמיר את המצב הגרוע ממילא במקומות העבודה, ובדגש על אתרי הבנייה, מפעלי התעשייה וענף החקלאות.

אנו קוראים לשר העבודה למנוע את המשך הפקרת בטיחותם של עובדים, ולמנוע את פריצת הסכר באמצעות הבאת עובדים לא מיומנים שיועסקו בתבניות העסקה פוגעניות, במיוחד בהיעדר משאבי פיקוח ואכיפה מספקים. כפי שהמלצנו בדו"חות קודמים על משרד העבודה לפעול לשינוי מערך התמריצים השליליים והחיוביים בענף הבנייה ובשאר ענפי המשק, ולגבש תוכנית מניעתית ואקטיבית לאכיפת הוראות הדין למען רווחתם ובטיחותם של כלל המועסקים, לצד הקמת הרשות הלאומית לבטיחות ובריאות תעסוקתית.

¹ הנתונים שמתפרסמים בדו"ח זה נאספו על ידי צוות קו לעובד ומתנדבותיו, בהתבסס על פרסומי ארגוני הצלה (מד"א, איחוד הצלה, כב"א וכד'), וניתנים לצפייה באופן שוטף באתר שלנו. דו"ח זה מסכם את הנתונים שנאספו במהלך השנה, ונכונים לשעתם. ככל שמתקבלים פרסומים נוספים מאוחרים יותר על תאונות העבודה, לרבות שיוך ענפי של ההרוג, חומרת פציעה או גורמים לתאונה, הנתונים מתעדכנים בדו"חות מאוחרים יותר.

² לפי התחייבות רשם הקבלנים בעתירת קו לעובד לבית המשפט העליון בבג"צ 6016/22 קו לעובד נ' רשם הקבלנים ואח' (פסק דין מיום 8/12/2022).

³ BUCKLEY, ZENDEL, and more, "[Migrant Work & Employment in the Construction Sector](#)", ILO, 2016.

ב. נתונים על תאונות עבודה, פצועים והרוגים

בשנת 2024 פורסמו 589 תאונות עבודה לפי דיווחי ארגוני הצלה שונים⁴. בתאונות שדווחו היו 604 נפגעים מתוכם 529 נפגעים ברמת חומרה בינונית או קשה ו-69 הרוגים. מדובר בשיעור של 13.136 תאונות ו-1.52 הרוגים ל-100,000 מועסקים בכלל הענפים⁵.
בטבלה להלן הפירוט החודשי של תאונות העבודה שפורסמו:

חודש	מספר נפגעים	מספר הרוגים	מספר פצועים (בינוני ומעלה)
ינואר	32	5	37
פברואר	30	3	33
מרץ	41	3	44
אפריל	36	6	42
מאי	41	7	48
יוני	43	3	46
יולי	65	10	75
אוגוסט	57	2	59
ספטמבר	44	6	50
אוקטובר	25	14	39
נובמבר	48	7	55
דצמבר	67	3	70
סה"כ	529	69	598

*הטבלה מתבססת על איסוף ותייעוד של 'קו לעובד' מהדיווחים של ארגוני הצלה ומשטרת ישראל בישראל ובהתנחלויות, ומעודכנת ליום 31/12/2024.

ענף הבנייה – עדיין הענף המסוכן ביותר – 50% מהנפגעים בינוני וקשה בתאונות עבודה בשנת 2024 היו בענף הבנייה (266 מתוך 529), ו-54% מההרוגים היו בענף זה (37 מתוך 69). מדובר במספרים גבוהים, שהיו עלולים להיות אף יותר גבוהים אלמלא ענף הבנייה הושבת ברובו עקב המלחמה בחודשים הראשונים לשנת 2024 ופעל בהיקפים נמוכים בשאר שנת 2024 בשל מניעת כניסתם של פועלים פלסטינים.

שיעור התאונות בענף הבנייה עומד בשנת 2024 על 97.2 תאונות ל-100,000 מועסקים בענף, ושיעור ההרוגים עומד על 13.727 הרוגים ל-100,000 מועסקים בענף⁶. אמנם זו ירידה ביחס לשנת 2023 (יחס הרוגים של 15.35)⁷, אך המספר גבוה בהשוואה ליחס ההרוגים לשנת 2022 (יחס של 12.25)⁸, ועדיין מדובר בשיעור גדול משמעותית מעל ממוצע ההרוגים במדינות האיחוד האירופאי שעומד על 6.3 הרוגים בלבד ל-100,000⁹.

גידול בתאונות בחציון השני – בחציון השני תועדו 348 נפגעים לעומת 250 נפגעי עבודה בחציון הראשון. בעקבות המלחמה שפרצה לאחר ה-7 באוקטובר, העבודה במפעלי תעשייה ומשקים חקלאיים רבים נפגעה, וענף הבנייה הפסיק לעבוד ברובו. להערכתנו נתון זה היווה גורם מרכזי לירידה בדיווחים על תאונות עבודה בחציון הראשון לשנת 2024 בהשוואה לחציון השני עם חזרת המשק לפעולה בהיקפים גבוהים יותר.

⁴ הנתונים בדו"ח זה מתייחסים לתאונות עבודה בלבד, ולא לעובדים שנהרגו בשל פעולות איבה או פגיעת טילים במהלך המלחמה.
⁵ לפי מספר מועסקים בכלל המשק בנתוני הלמ"ס נכון לחודש נובמבר 2024, ודו"ח רשות האוכלוסין 'נתוני זרים בישראל' רבעון שלישי 2024.
⁶ על פי תחשיב קו לעובד שמשלב לוח 20.4 ב'שנתון הלמ"ס 75 לשנת 2024' לענף בינוני, דו"ח ונדל"ן למיפוי היקף המועסקים הישראליים, ושיעור 'עובדים זרים' על פי 'דיווח רשות האוכלוסין וההגירה' לועדה המיוחדת לעובדים זרים מיום 29/10/2024.

⁷ דו"ח קו לעובד, סיכום בטיחות שנת 2023.

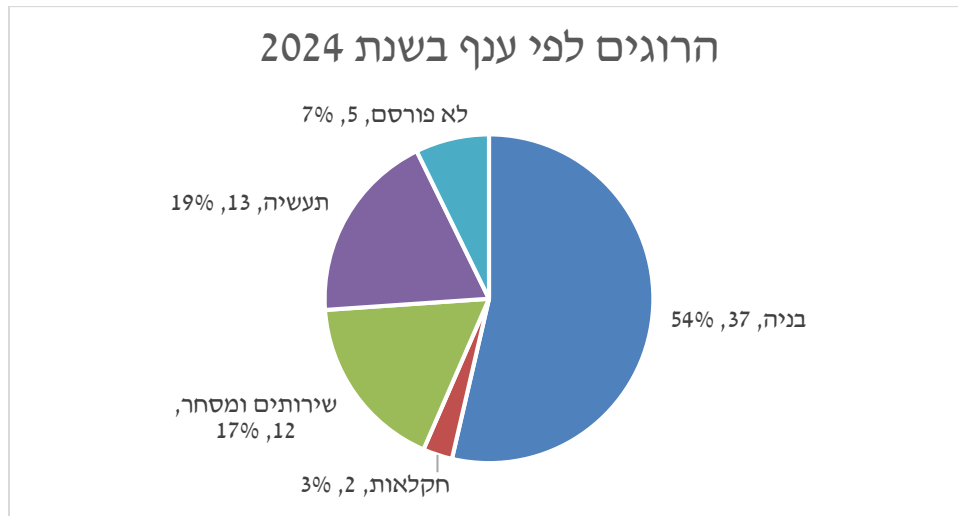
⁸ דו"ח קו לעובד, סיכום בטיחות שנת 2022.

⁹ ההשוואה בדו"ח ה-EU על פי נתוני 2021.

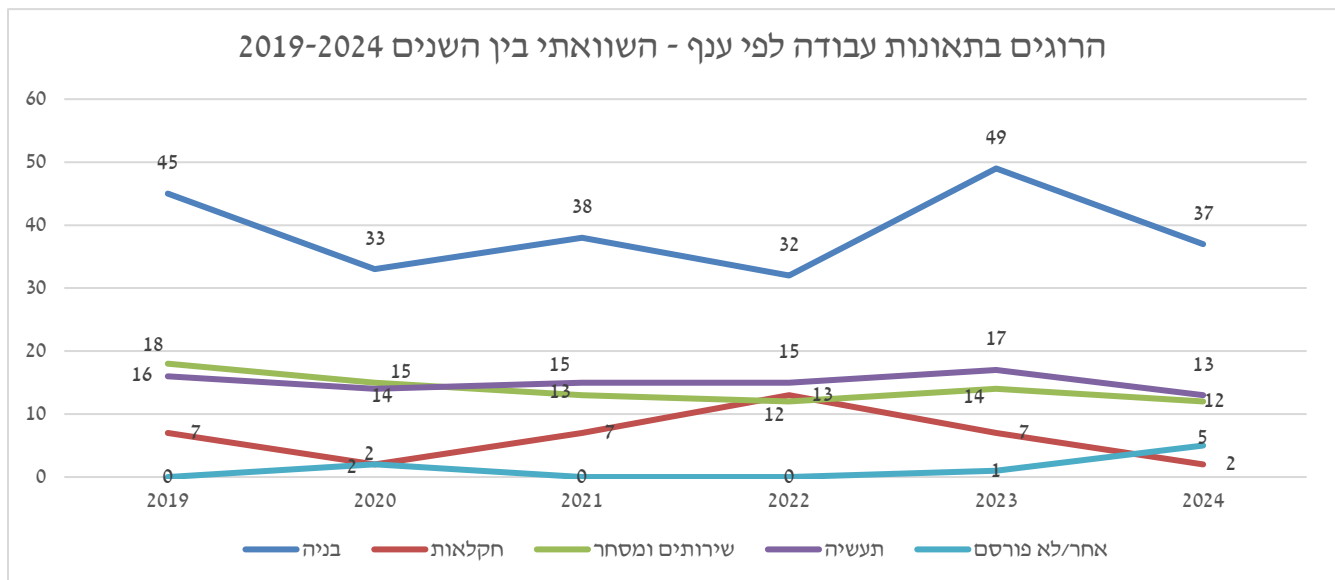
ב.1 הרוגים בתאונות עבודה

בשנת 2024 היו 69 הרוגים, מתוכם 37 בענף הבנייה, שמהווה שיעור של 54% מכלל ההרוגים בתאונות עבודה בשנת 2024 בכלל הענפים.

בתרשים להלן חלוקת הרוגים בתאונות עבודה לפי ענף:

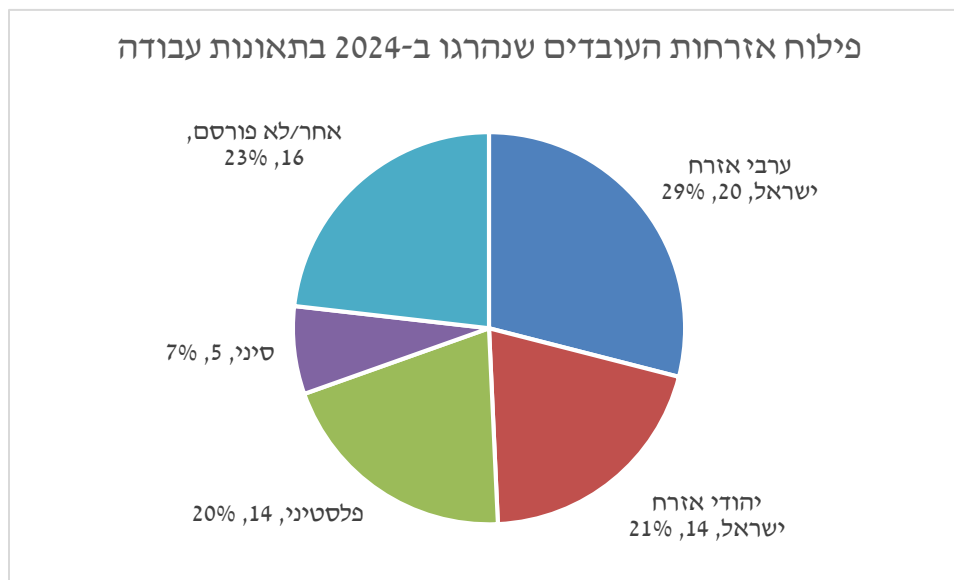
בתרשים בעמוד הבא, מספר ההרוגים בתאונות עבודה בכל הענפים, בשנים 2019-2024¹⁰:

¹⁰ כאמור, הנתונים שמתפרסמים בדו"ח זה נאספו על ידי צוות קו לעובד ומתנדבותיו במהלך השנה, בהתבסס על פרסומים בתקשורת ודיווחי ארגוני הצלה (מד"א, איחוד הצלה, כב"א וכד'), ונכונים לשעתם. ככל שמתקבלים פרסומים נוספים מאוחרים יותר על תאונות העבודה, לרבות שינוי ענפי של ההרוג, חומרת פציעה או גורמים לתאונה, הנתונים מתעדכנים בדו"חות מאוחרים יותר.

ענף הבניה - הענף המוביל במספר ההרוגים, כשמספר ההרוגים בענף ממשיך להיות גבוה. בשנת 2024 היו **13.727** הרוגים ל-**100,000 מועסקים בענף**, בעוד שמספר ההרוגים ל-100,000 מועסקים בענף עמד בשנת 2023 על 15.35 הרוגים¹¹, בשנת 2022 על 12.25 הרוגים¹², בשנת 2021 על 13.5 הרוגים¹³, ובשנת 2020 על 12.8 הרוגים¹⁴.

התרשים שלהלן מפרט את פילוח אזרחות קורבנות תאונות העבודה בשנת 2024:

לא תמיד זהות ההרוגים מתפרסמת, אך מתוך הפרטים שהתפרסמו עולה ש-29% מההרוגים בתאונות עבודה בשנת 2024 היו ערבים אזרחי ישראל (20 הרוגים), חמישית היו ישראלים יהודים (14 הרוגים), וחמישית היו פלסטינים תושבי הגדה המערבית שהמשיכו לעבוד בישראל בשנת 2024 (14 הרוגים).

כשבוחנים את הנתונים בענף הבנייה בלבד, שיעורם היחסי של ערבים אזרחי ישראל נותר דומה, בעוד ששיעור העובדים הפלסטינים והעובדים הסינים גדל מתוך כלל ההרוגים (רבע פלסטינים ו-14% מהגרי עבודה מסין).

בתרשים בעמוד הבא הסיבות המרכזיות לתאונות קטלניות בשנת 2024:

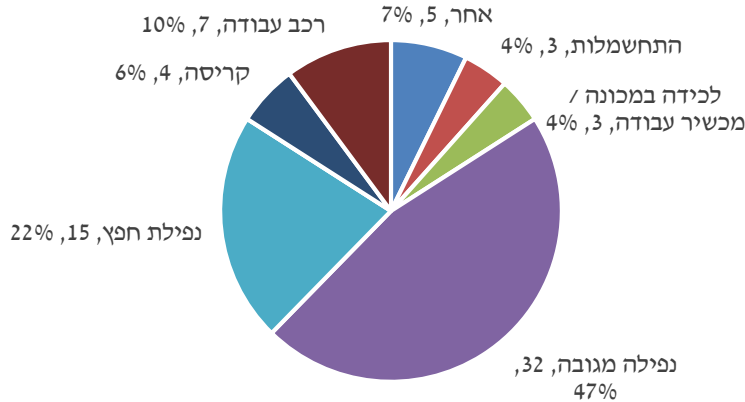
¹¹ דו"ח קו לעובד סיכום בטיחות לשנת 2023.

¹² דו"ח קו לעובד סיכום בטיחות לשנת 2022.

¹³ נתוני קו לעובד, ולוח 20.5 בשנתון הלמ"ס 73 לשנת 2021 לענף בינוי, דיור ונדל"ן למיפוי היקף המועסקים הישראלים, הפלסטינים וה"זרים".

¹⁴ נתוני קו לעובד, ולוח 20.5 בשנתון הלמ"ס 72 לשנת 2020 לענף בינוי, דיור ונדל"ן למיפוי היקף המועסקים הישראלים, הפלסטינים וה"זרים".

הרוגים בתאונות עבודה בשנת 2024 לפי גורם לתאונה

כמעט חצי מהתאונות הקטלניות היו בשל נפילה מגובה, עלייה בהשוואה לשנים 2023 ו-2022 (47% לעומת 29% בשנת 2023 ו-42% מההרוגים בשנת 2022). לעומת זאת, נמשך הגידול בשיעור ההרוגים כתוצאה מנפילת חפץ כבד (22% השנה לעומת 17% מההרוגים בשנה שעברה ו-5% בלבד מההרוגים בשנת 2022).

בטבלה להלן פירוט גורמים לתאונות קטלניות לפי ענף:

גורם לתאונה	ענף הבניה / תאונות / הרוגים 36 / 37	ענף התעשייה / תאונות / הרוגים 13 / 13	ענפי מסחר ושירותים 12 תאונות / הרוגים 12	חקלאות 2 תאונות / הרוגים 2	אחר/לא פורסם 5 תאונות / הרוגים 5	סה"כ 68 תאונות / הרוגים 69
נפילה מגובה	22 הרוגים	3 הרוגים	4 הרוגים	1 הרוגים	2 הרוגים	32 הרוגים
נפילת חפץ	7 הרוגים	5 הרוגים	3 הרוגים			15 הרוגים
קריסה	3 תאונות / 4 הרוגים					4 הרוגים
רכב עבודה	2 הרוגים	1 הרוגים	2 הרוגים		2 הרוגים	7 הרוגים
מכשיר עבודה / לכידה במכונה		2 הרוגים		1 הרוגים		3 הרוגים
התחשמלות	2 הרוגים	1 הרוגים				3 הרוגים
אחר		1 הרוגים	3 הרוגים		1 הרוגים	5 הרוגים

* בתאונה מיום 15/11/2024 היה יותר מהרוג אחד. הטבלה מציגה את הפילוח לפי מספר התאונות, ומתוכן את מספר ההרוגים בתאונות אלו.

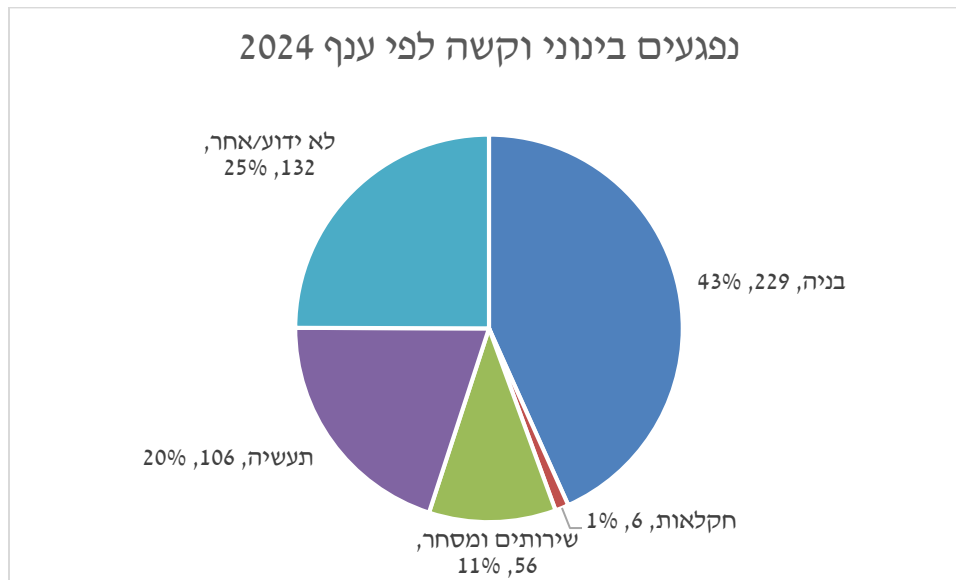
ענף הבניה - נפילה מגובה ממשיכה להיות הסיבה העיקרית לתאונות הקטלניות בענף (22 מתוך 37 – 59.5%), נפילת חפץ (7 מתוך 37 – 19%) וקריסת תשתיות או פיגומים (4 מתוך 37 הרוגים – 11%).

ענף התעשייה – בשנת 2024 נפילת חפץ כבד על עובדים היא הגורם המרכזי למוות בתאונת עבודה (5 מתוך 13 – 38.5%).

2.ב פצועים בינוני ומעלה בתאונות עבודה

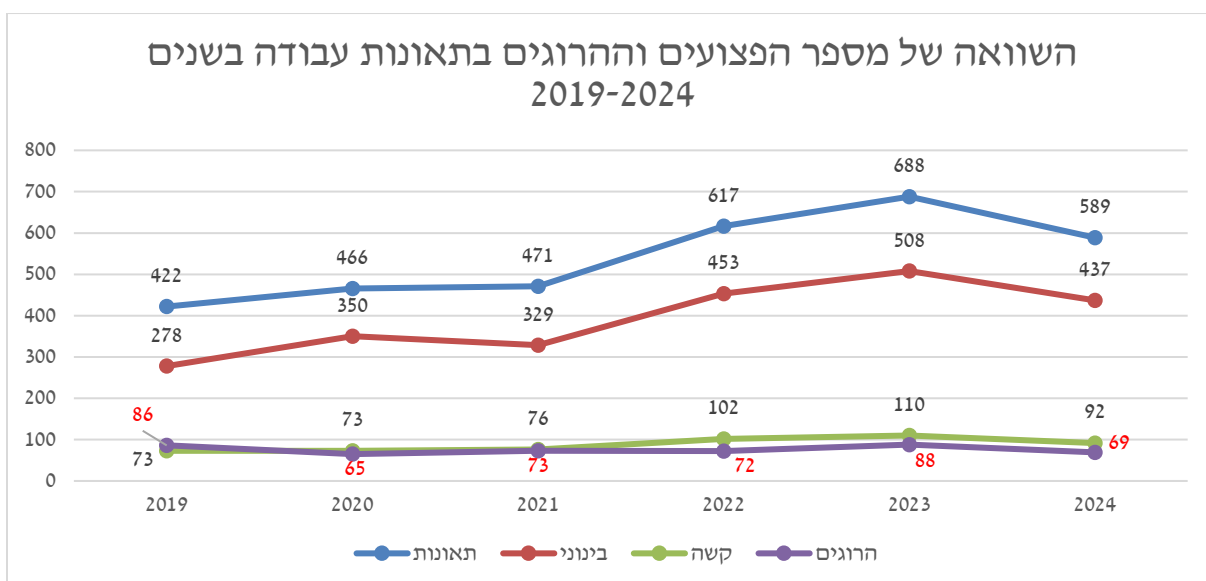
בשנת 2024 מתוך 589 תאונות שדווחו על ידי ארגוני הצלה, היו 437 פצועים בינוני, 92 פצועים קשה ו-69 הרוגים. מספר הפצועים בחציון הראשון היה נמוך משמעותית מהחציון השני (250 לעומת 348), ככל הנראה בעקבות המלחמה והשבתת ענף הבניה וחלק ממפעלי התעשייה ועבודת המשקים החקלאיים בתחילת שנת 2024. כאמור, מדובר

בשיעור של 13.136 תאונות ו-1.52 הרוגים ל-100,000 מועסקים בכלל הענפים לשנת 2024 – מספר דומה לשנת 2022
אז נרשם שיעור של 14 תאונות ו-1.66 הרוגים ל-100,000 מועסקים בכלל הענפים.
בתרשים בעמוד הבא פילוח נפגעים בינוני וקשה בתאונות בשנת 2024 לפי ענף¹⁵:

בשנת 2024 מספר הנפגעים באורח בינוני וקשה דומה למספר הנפגעים בשנת 2022, וניתן לייחס את הירידה החלקית בחציון הראשון של שנת 2024 לפעילות המצומצמת של ענפים מרכזיים בשל המלחמה. גם בשנת 2024 ולמרות הצמצום בפעילות, ענף הבנייה היה קטלני במיוחד (43% מהנפגעים).

בתרשים הבא, השוואת תאונות עבודה בכל הענפים לפי חומרת פציעה, בשנים 2019-2024:

¹⁵ בדרך החציוני לשנת 2024 ענף החקלאות אוחד עם שאר הענפים הכלליים האחרים בשל קשיים באיסוף הנתונים אשר נובעים מכך שהמידע המוצג בדו"ח זה נסמך על דיווחי ארגוני הצלה, אשר פעמים רבות אינם כוללים את השייך הענפי של נפגע העבודה.

בטבלה הבאה הסיבות המרכזיות לכלל התאונות עם פצוע אחד לפחות באופן בינוני או קשה לפי ענף בשנת 2024:

סה"כ נפגעים	אחר / לא צוין 132 נפגעים	חקלאות 6 נפגעים	מסחר ושירותים 56 נפגעים	תעשייה 106 נפגעים	בנייה 229 נפגעים	גורם לפגיעה
257	61	4	23	29	140	נפילה מגובה
89	16	1	6	25	41	נפילת חפץ
2					2	קריסה
24	3		2	14	5	רכב עבודה
43	8		9	10	16	מכשיר עבודה / לכידה במכונה
21	9		3	3	6	התחשמלות
	1		1		3	עומס חום
	34		12	25	16	אחר / לא צוין

הסיבות המרכזיות לתאונות העבודה בישראל ובהתנחלויות, הגורמות לפגיעה בינונית או קשה – נפילה מגובה, אשר ממשיכה להיות הגורם מספר אחת לתאונות עבודה בהן חומרת הפגיעה היא בינוני או קשה בכל הענפים גם בשנת 2024, ועבור כ-49% מהנפגעים הייתה הגורם שהוביל לתאונה (257 מתוך 529). נפילת חפץ היא גם גורם משמעותי, וגרמה בשנה האחרונה לפגיעה בינונית או חמור מכך ל-17% מהנפגעים בתאונות עבודה (89 מתוך 529 נפגעים).

בענף הבנייה העילה המרכזית היא נפילה מגובה (61% מהנפגעים), ונפילת חפץ (18%), ובענף התעשייה העילה המרכזית היא גם נפילה מגובה (27% מהנפגעים) אך לא רחוק ממנה נפילת חפץ כבד (24% מהנפגעים).

ג. נתונים על סנקציות שהטיל מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית

מפקח עבודה ראשי במינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית במשרד העבודה הוא הגוף המוסמך להטיל סנקציות על מעסיקים שמפרים את הוראות הבטיחות והגיהות בהתאם לדין. מפקחי המינהל נמצאים בשטח ואמונים על הטלת עיצומים כספיים על מבצעי עבודה שאינם עומדים בהוראות הבטיחות, והוצאת צווי בטיחות בגין ליקויים שמהווים סכנה לשלומם או בריאותם של אדם. בצו הבטיחות מפורט האם יש לעצור את העבודה באזור ספציפי, במתקן, במכונה, במקום העבודה או אתר הבנייה בכללותו, עד לתיקון הליקוי הבטיחותי, הרחקת הגורם המסכן, או קבלת אישור מהמפקח על תיקון הליקוי בהתאם להנחיות הצו מהמינהל.

נכון ליום 29/12/2024 ניתנו בשנת 2024 רק 2,481 צווי בטיחות צווי בטיחות על ידי מפקחי המינהל – ירידה של 4% בהשוואה ל-2,577 צווי שניתנו אשתקד. על פי דיווח המינהל לועדה לענייני ביקורת המדינה בכנסת, בשנת 2024 היו 80 מפקחים במינהל הבטיחות¹⁶.

¹⁶ דיון מיום 19/11/2024 בנושא "בטיחות העובדים בענף הבנייה, דוח שנתי 2022".

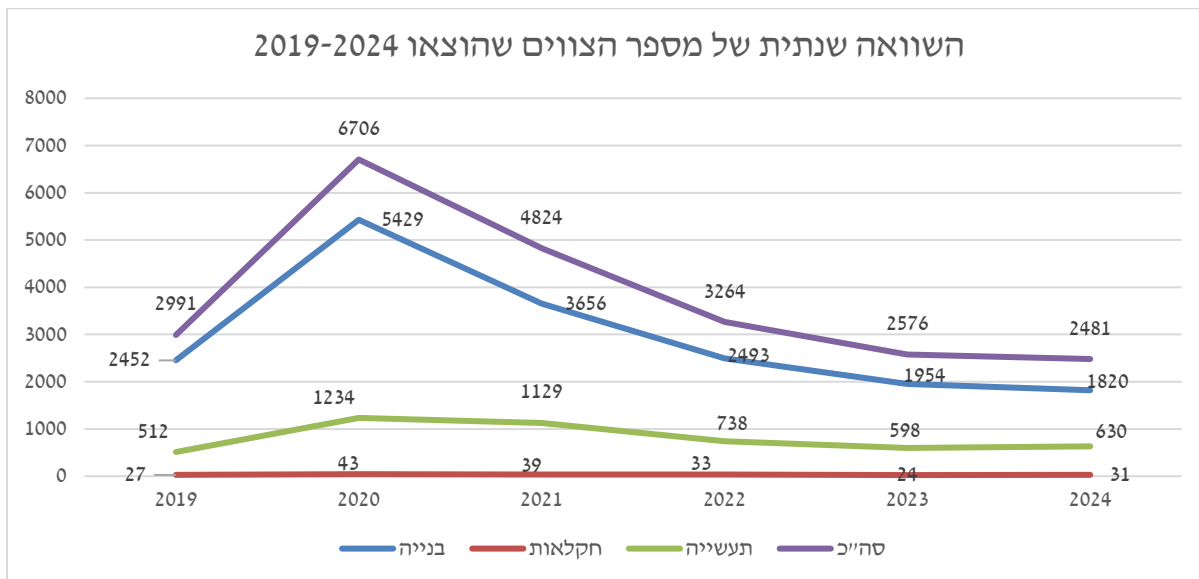
בטבלה הבאה הפירוט המלא של צווי בטיחות לפי ענף ולפי חודש:

ענף	בנייה	חקלאות	תעשייה	סה"כ
ינואר	134	1	66	201
פברואר	107	0	49	156
מרץ	149	0	65	214
אפריל	93	0	44	137
מאי	203	15	55	273
יוני	159	4	45	208
יולי	179	2	61	242
אוגוסט	155	0	62	217
ספטמבר	158	5	48	211
אוקטובר	108	2	30	140
נובמבר	190	0	53	243
דצמבר	185	2	52	239
סה"כ	1820	31	630	2481

*הטבלה מתבססת על נתוני מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית ומעודכנת ליום 29/12/2023.

כפי שניתן לראות, מרבית הצווים ניתנו בענף הבנייה (1,820 מתוך 2,481, שמהווים 73.4% מהצווים). החודשים עם הכי הרבה סנקציות היו מאי (273) ונובמבר (243). עם זאת, גם בשנת 2024 מרבית התאונות התרחשו דווקא בחודשים אחרים – יולי, אוגוסט ודצמבר, מה שמעיד שאין מתאם לכאורה בין הצווים שניתנים ובין מספר התאונות.

בעמוד הבא ניתוח השוואתי של פילוח הצווים לפי ענף בשנים 2019-2024:

ההשוואה השנתית מלמדת על המשך מגמת הירידה במספר צווי הבטיחות שניתנים למעסיקים. שיעור הצווים שניתנו בשנת 2024 עומד על 96.2% מהצווים שניתנו בשנה הקודמת, וזאת למרות ששיעור תאונות העבודה בחומרת פציעה בינונית ומעלה ממשיך להיות גבוה ודומה למספרים שהיו בשנים 2021-2022, במיוחד בענף הבנייה. יש לציין שאפילו אם הירידה בהיקף הצווים בשנת 2024 מיוחסת למלחמה ולירידה בהיקף פעילות המינהל בשל גיוס לשירות

מילואים, או ירידה בהיקף הפרות הבטיחות לכאורה בשל סגירת מפעלים, משקים חקלאיים ואתרי בנייה, עדיין מדובר בהמשך מגמת הירידה בהיקף הטלת הסנקציות בהשוואה לשנים הקודמות.

ניתן בבירור לראות שישנם ענפים בהם כמעט ולא מוטלים צווי בטיחות, על אף התרעות חוזרות ונשנות של ארגוני חברה אזרחית על בעיות מערכתיות והפרות שיטתיות של כללי הבטיחות בענפים שונים, כמו ענף החקלאות¹⁷. גם בשנת 2024, לא ננקטו כמעט צעדי הרתעה ומניעה, והוצאו **רק 31** צווי בטיחות למעסיקים בענף זה.

ג.1 נתונים על חברות בנייה וצווי בטיחות

לפי נתוני הצווים נכון ליום 29/12/2024, שיאניות צווי הבטיחות בשנת 2024 הן רועי ראדה בע"מ והאחים אבו עיאש בע"מ (9 צווי בטיחות לכל אחת) ואלי יוחנן מהנדסים בע"מ (8 צווי בטיחות), שעדיין אין עליהן מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע, נכון למועד פרסום זה. הטבלה להלן מציגה את הקבלנים שקיבלו מעל 7 צווי בטיחות, והסנקציות שהוטלו עליהן בשנת 2024:

שם החברה	מספר הצווים	קבלן מוכר	סנקציה שהוטלה
רועי ראדה בע"מ	9	לא	אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע, וזאת למרות שבשנת 2024 החברה היא אחת מהשיאניות עם 9 צווי בטיחות, ולמרות שבשנת 2024 התרחשה תאונת מוות באתר בנייה בפרויקט בביצוע החברה ביום 7/3/2024 בבת ים.
האחים אבו עיאש בע"מ	9	לא	ביום 27/12/2023 רשם הקבלנים הורה על נזיפה בלבד בעקבות שימוע שערך לחברה. מאז אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע נוסף למרות שגם אחרי הנזיפה, בשנת 2024 החברה היא אחת מהשיאניות עם 9 צווי בטיחות.
אלי יוחנן מהנדסים בע"מ	8	לא	אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע וזאת למרות שבשנת 2024 החברה היא אחת מהשיאניות עם 8 צווי בטיחות.
דניה סיבוס בע"מ	7	כן	לפי אתר משרד העבודה, לדניה סיבוס הוצאו 84 צווי בטיחות משנת 2017, והיא משיאניות הצווים בתקופה שבין 2017-2024. ביום 29/3/2018 וביום 9/11/2021 רשם הקבלנים הורה שאין לנקוט באמצעים נגד החברה בעקבות שימועים שערך לה. מאז אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע נוסף, וזאת למרות שבשנת 2024 החברה היא אחת מהשיאניות עם 7 צווי בטיחות, ולמרות שבשנת 2024 התרחשה תאונת מוות באתר בנייה בפרויקט בביצוע החברה ביום 26/7/2024 בגבעת שמואל.
ג'יי הנדסה ויזמות בע"מ	7	לא	אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע וזאת למרות שבשנת 2024 החברה היא אחת מהשיאניות עם 7 צווי בטיחות.

¹⁷ דו"ח קו לעובד: סיכום חצי שנתי 2022, עמ' 8.

ביום 14/12/2021 רשם הקבלנים הורה על התליית רישיון על תנאי שלוש שנים למשך שלוש שנים וקנס של 39,000 ₪. מאז אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע נוסף.	לא	7	בונה רינה - בניה ופיתוח בע"מ (2000)
אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע וזאת למרות שבשנת 2024 החברה היא אחת מהשיאניות עם 7 צווי בטיחות.	לא	7	עמית טלמון חברה לבניין בע"מ
ביום 17/9/2024 רשם הקבלנים עשה שימוש בסמכותו והורה על התליית רישיון בפועל לשנתיים וקנס.	לא	7	מור (י.ז.) השקעות ואחזקות בע"מ
אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע וזאת למרות שבשנת 2024 החברה היא אחת מהשיאניות עם 7 צווי בטיחות.	לא	7	י.ע.ז. - חברה לבניה ופיתוח בע"מ
ביום 25/11/2018 בעקבות שימוע רשם הקבלנים הורה שאין לנקוט באמצעים נגד החברה. מאז אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע נוסף וזאת למרות שבשנת 2024 החברה היא אחת מהשיאניות עם 7 צווי בטיחות.	כן	7	אלקטרה בניה בע"מ
אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע וזאת למרות שבשנת 2024 החברה היא אחת מהשיאניות עם 7 צווי בטיחות.	כן	7	ר.מ. רחמני עבודות עפר בע"מ
ביום 6/2/2024 רשם הקבלנים הורה על התליית רישיון על תנאי לשנה וקנס. מאז אין מידע בפרסום אצל רשם הקבלנים, ולכן לא ברור האם בוצע (או נשקל) שימוע נוסף למרות שגם אחרי הסנקציה בשנת 2024 החברה היא אחת מהשיאניות עם 7 צווי בטיחות, ולמרות שבשנת 2024 התרחשה תאונת מוות באתר בנייה בפרויקט בביצוע החברה ביום 1/4/2024 בראשון לציון.	לא	7	שנדונג היי- ספיד גרופ קו. לימיטד Shandong Hi-Speed

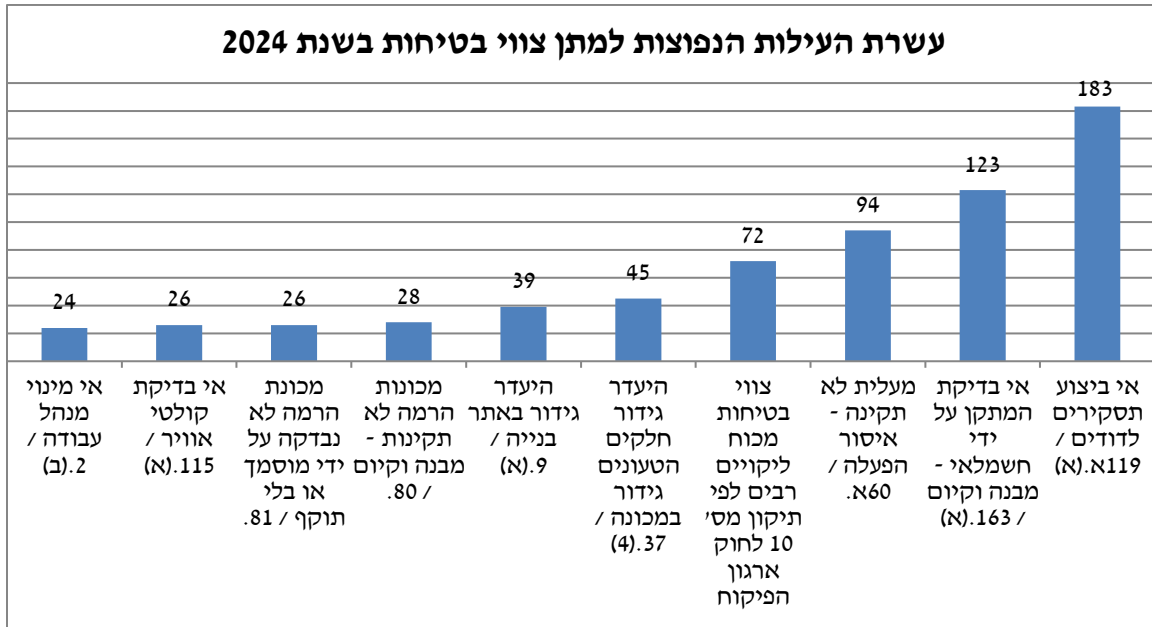
אמנם יש לציין לחיוב ששיאנית שנת 2023 חברת דלויה שגיא יזמות בע"מ – רישיונה הותלה בפועל לשנה על ידי רשם הקבלנים החל מיום 9/1/2024, אך למרות זאת החברה עדיין מופיעה במאגר הקבלנים המוכרים, והסנקציה לא מופיעה באתר החשכ"ל.

נציין גם שב-703 צווי בטיחות מפקחי המינהל לא ציינו את שם מבצע העבודה (הגורם שעליו הוטל צו הבטיחות). אי ציון מבצע העבודה, או הגורם שעליו הוצא צו הבטיחות, פוגע בשקיפות המינהלית, חובת המינהל התקין, ובאפשרות להביע ביקורת הציבורית על המעסיקים אשר פגעו בבטיחות עובדיהם.

ג.2 נתונים על עילות צווי הבטיחות

ההוראות הנפוצות ביותר להוצאת צו בטיחות הן אי מסירת תסקיר על ידי בודק מוסמך או בודק דוודים מוסמך על פי פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל – 1970 (183 צוים), אי עמידה בדרישות חוק החשמל, תשי"ד-1954 והתקנות שהותקנו מכוחו (124 צוים) ופגם במעלית לפי פקודת הבטיחות בעבודה (94 צוים). אלו אותן עילות שהיו נפוצות בכל השנים האחרונות.

התרשים הבא מפרט את עשרת העילות הנפוצות ביותר למתן צווי בטיחות בשנת 2024:

בגין הוראות דין אלו הוצאו 660 צווי בטיחות בשנת 2024. 376 צווי בטיחות הוצאו על הוראות דין אחרות, ובגין 1,445 צווי בטיחות, המינהל לא ציין בפרסום שלו בגין איזו הוראת דין ניתן צו הבטיחות לקבלן. חלק מצווי הבטיחות שניתנו על פי תיקון מס' 10 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה ניתנו בגין הוראות בטיחות שונות כמו היעדר גידור, אי ביצוע בדיקות לעגורני צריח, ליקויים בפיגומים ועוד.

ג.3 נתונים על רשויות מקומיות שיאניות תאונות העבודה וצווי הבטיחות שניתנו בהן

בעמוד הבא, פירוט הרשויות המקומיות עם למעלה מ-8 תאונות עבודה בשנת 2024, מתוכן מספר ההרוגים בתאונות אלו, ולשם השוואה, מספר צווי הבטיחות שניתנו בהן לאותה תקופה:

רשות מקומית	מספר תאונות בשנת 2024	מתוכם מספר הרוגים בתאונות	מספר צווי בטיחות שניתנו
תל אביב	35	2	181
ירושלים	22	4	295
נתניה	16	3	44
חיפה	16	1	48
פתח תקווה	15		118
אשדוד	14	1	76
קריית גת	13		20
אשקלון	12	3	20
ראשון לציון	12	1	96
בני ברק	11	2	76
בת ים	11	2	81
חולון	10	1	96
הרצליה	8		32
רמלה	8	3	10
רעננה	8		20

גם בשנת 2024 תל אביב הייתה שיאנית תאונות העבודה (35 תאונות לעומת 38 אשתקד ו-36 בשנת 2022), וירושלים במקום השני (22 תאונות לעומת 37 אשתקד ו-35 בשנה שלפני כן). עם זאת, גם בשנת 2024 על אף שבתל אביב נרשם מספר תאונות העבודה הרבות ביותר ברמת פגיעה בינונית ומעלה בשנת 2024, מידת הפיקוח והאכיפה בה נמוך בהשוואה לירושלים שנמצאת במקום השני כאמור. כך, לשם השוואה, בשנת 2024 ניתנו בתל אביב 181 צווים לעומת 298 צווי בטיחות בירושלים.

בחולון וברמלה מספר תאונות העבודה החמורות הוכפל בהשוואה לשנת 2023 (10 לעומת 5 תאונות אשתקד בחולון, ו-8 לעומת 4 תאונות קשות ברמלה בשנת 2024), אך בשאר הערים הבולטות מספר תאונות נותר דומה למספר התאונות אשתקד, וזאת למרות המלחמה ולמרות הצמצום בהיקפי הבנייה והתעשייה במהלך השנה. לצד זאת, בערים כמו נתניה, חיפה, קריית גת, אשקלון, הרצליה, רמלה ורעננה נרשמה אכיפה נמוכה יחסית גם השנה, למרות ריבוי התאונות החמורות (לרבות הרוגים) שדווחו בערים אלו בשנת 2024.

ד. סיכום והמלצות

תמונת הבטיחות במקומות העבודה בישראל הייתה ונותרה עגומה, ואלמלא המלחמה סביר להניח שהמספרים בשנת 2024 היו דומים לשנת 2023, שהייתה מהשנים הקשות ביותר גם מבחינת שיעורי הנפגעים וההרוגים בתאונות עבודה. גם כעת עובדים רבים עדיין מופקרים לגורלם, אין הרתעה אמיתית וצווי הבטיחות שמוטלים על מפרי בטיחות לא משיגים את מטרתם, והרגולציה אשר נועדה להגן על העובדים ולצמצם את חשיפתם לתאונות או מחלות תעסוקתיות, מתעכבת במשרדי הממשלה השונים מזה שנים. בהיעדר שינויים רגולטוריים משמעותיים בשנת 2024, עם שיח ציבורי מתדלדל בנושא בטיחות בעבודה, ולצד השינויים בתמהיל העובדים באתרי הבנייה, במפעלים ובענף החקלאות, **החשש הוא שעובדים רבים ימשיכו לשלם בחייהם על ההפקרות באתרי הבנייה ועל היעדר הפיקוח בשטח.**

כפי שצינו בעבר, הקשר בין תנאי העבודה לבטיחותם ובריאותם של העובדים הוא ברור, ולא בכדי עיקר תאונות העבודה הן בענפים הרוויים בהגירת עבודה ועבודת כפיים. עובדים מדווחים שאכיפה מרתיעה את הקבלנים, שמקפידים יותר על הבטיחות בנוכחות מפקחים, ושהחשש מסנקציות כלכליות מגביר את הציות של המעסיקים לחוקי הבטיחות והגיהות. עם זאת, **מערך התמריצים הקיים היום, בענף הבנייה במיוחד, גורם לכך שמעסיקים רבים מעדיפים להתעלם מהוראות הבטיחות והגיהות במקומות העבודה כדי לחסוך זמן ומשאבים על חשבון חיי אדם, כוח אדם, כסף).**

על כן, אנו חוזרים על המלצותינו מדו"חות עבר, חלקן כלשונו, וחוזרים על כך שרק הקמת הרשות, לצד תוכנית לאומית שתפעל לשינוי הוליסטי של מערך התמריצים והגברת הסנקציות, יביאו לצמצום מספר תאונות העבודה בישראל:

א. שינויי חקיקה

יישום ביטוח דיפרנציאלי. החלטת ממשלה 3382 מיום 11/1/2018 הציעה מנגנון לביטוח דיפרנציאלי, שיעודד מעסיקים להשקיע בבטיחות תמורת פרמיה דיפרנציאלית שלוקחת בחשבון את מידת הסיכון במקום העבודה. בעקבות זאת נחקק סעיף 149א לחוק הביטוח הלאומי, התשנ"ה-1995, שקבע את מנגנון הביטוח, אך היה מותנה בהתקנת תקנות שלא נקבעו. בחוק ההסדרים לשנת 2023 הוחלט על ביטול המנגנון ותחת זאת הקמת צוות עבודה בהובלת המוסד לביטוח

לאומי לקידום ההמלצה. יש לקבוע מנגנון חלופי לשינוי התמריצים הקיימים למעסיקים, בדגש על ענף הבנייה, כדי לתת דגש על בטיחות, ולא רק על מהירות.

חובת התקנת רשתות מגן. בשנת 2018 החליטו משרדי הממשלה להקים צוות מקצועי בהובלת המינהל ובהשתתפות משרד הבינוי והשיכון וההסתדרות, שיגיש לשר העבודה המלצות תוך שלושה חודשים להטמעת החובה להתקין רשתות מגן מתאימות באתרי הבניה. עם זאת, עד היום טרם פורסמו המלצות ועדת ההיגוי שהוקמה בהתאם להסכמות, לכאורה בטענה שהן תתפרסמנה לאחר כניסתה של רפורמת הפיגומים לתוקף – אשר נכנסה לתוקף החל מינואר 2022. לאור זאת, ולאור העובדה שנפילה מגובה מהווה גם בשנת 2024 גורם משמעותי לתאונות עבודה חמורות (49% מהנפגעים ברמת חומרה בינוני-קשה בכלל הענפים), ובענף הבנייה בפרט, יש לקדם זאת בעדיפות עליונה. חרף האמור, הנושא לא נמצא בתוכנית הרגולציה השנתית שפרסם לאחרונה משרד העבודה גם לשנת 2025.

תיקון תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), תשנ"ט-1999 וחיוב בהכשרות מקצועיות לעובדים בענף הבנייה.

על פי ההבטחה שניתנה להסתדרות בשנת 2018 מדינת ישראל התחייבה להורות למעסיקים בענף הבנייה לשלוח עובדים להכשרה מקצועית במימון המעסיקים, וזאת על מנת לשפר את כשירותם המקצועית של כלל העוסקים בענף הבנייה. **פיילוט הכשרות כאמור בוצע בשנת 2022 עבור עובדים פלסטינים, ויש לדאוג שהפיילוט יורחב לכלל העובדים בענף הבנייה בהקדם, במיוחד לאור כניסתם של מהגרי עבודה רבים לענף בשנת 2024 ושינוי התמהיל השפתי והתרבותי של העוסקים בעבודות הרטובות.** בהתאמה, יש לתקן את תקנות מסירת מידע והדרכת עובדים כדי לוודא שההדרכות והמידע הנמסר לעובדים יימסרו בשפתם ובצורה המובנת להם.

שיפור השקיפות ומנגנוני העברת מידע על הפרות בטיחות בין מינהל הבטיחות, רשם הקבלנים, החשכ"ל ורשות

האוכלוסין וההגירה. אמנם בשנת 2024 התפרסמה **הוראת ביצוע של רשם הקבלנים** על טיפול בהפרות בטיחות¹⁸, אך מתכונת העבודה המשותפת בין הגופים השונים שמוסמכים להטיל סנקציות על קבלנים מפרי בטיחות אינה מוסדרת, אינה שקופה, וכתוצאה מכך אינה אפקטיבית. כל אלו פוגעים בשקיפות המינהלית וביכולת הציבור לפקח ולבקר את עבודת גופי הממשל:

- (1) מינהל הבטיחות לא מפרסם את שמות הקבלנים שהוא מעביר לרשם הקבלנים לשימוע, או את השיקולים שעומדים מאחורי אי העברת שמות קבלנים מפרי בטיחות (על פניו בניגוד למתכונת העבודה המשותפת למינהל ולרשם הקבלנים מיום 22/3/2021) לשימוע אצל רשם הקבלנים;
- (2) רשם הקבלנים אינו מפרסם את החלטותיו בשימועים כמו גם השיקולים מאחוריהן;
- (3) החשכ"ל במשרד האוצר אשר אחראי על מאגר הקבלנים המוכרים לעבודות בנייה ממשלתיות אינו פועל על פי הוראת תכ"ס 7.10.2 שפרסם, ואינו מעדכן במאגר את הקבלנים המוכרים שרשם הקבלנים הטיל עליהם סנקציות;
- (4) רשות האוכלוסין וההגירה פרסמה ב-4/9/2022 הודעה שככל שיועברו אליה ממינהל הבטיחות שמות קבלנים אשר ניתנו כנגדם צווי בטיחות רבים, ויש להם היתר להעסקת עובדים פלסטינים, הרשות תפתח בהליך אכיפה מינהלי ובסמכותה אף לבטל את ההיתר – חרף האמור לא ברור עד היום האם הועברו אל הרשות שמות

¹⁸ לפי התחייבות רשם הקבלנים בעתירת קו לעובד לבית המשפט העליון בבג"צ 6016/22 קו לעובד נ' רשם הקבלנים ואח' (פסק דין מיום 8/12/2022).

קבלנים, וככל שהועברו, האם הרשות הטילה עליהם סנקציה. בנוסף, לא ברור כיצד ההסדר יותאם למעסיקים בעלי היתר להעסקת מהגרי עבודה ב"גיוס פרטי" בענף הבנייה.

התקנת תקנות מדרג אחריות פלילית לקידום הרתעה. בשנת 2018 הובטח להסתדרות כי שר העבודה יקדם תיקון חקיקה שירחיב את מעגל האחריות לתחום הבטיחות ויכלול את מזמין עבודת הבנייה ולא רק את מנהל העבודה. תקנות הבנייה החדשות אשר משלבות הוראות לגבי מדרג האחריות הפלילית הוגשו לוועדת העבודה והרווחה בחודש יוני 2023, והדיונים בהם החלו בחודש אפריל 2024 והם ממשיכים בימים אלו. עם זאת, ישנו חשש כבד שהאפקטיביות של התקנות החדשות תיפגע לאור לחצים שמופעלים על הועדה מצד גורמים בעלי אינטרסים. יש לסיים את הליך ההתקנה בהקדם, ולשמור על תכליתן המקורית של התקנות, והיא להטיל יותר אחריות על מזמין הבנייה ומבצע הבנייה, לצד מינוי גורם מוסמך באתר בנייה שכל תפקידו יהיה לדאוג לביצוע הוראות הבטיחות.

קביעת תנאי בטיחות בהיתרי הבנייה שניתנים על ידי רשויות מקומיות. בהתאם לסעיף 236 (א) שבפקודת העיריות [נוסח חדש], מוטלת על העירייה אחריות ומחויבות לדאוג לנושאי בטיחות ביחס לפעולות בנייה המתבצעות בשטחה. למרות זאת, כפי שהמינהל התריע בעבר במכתב מיום 28/3/2017, הרשויות המקומיות אינן קובעות תנאי בטיחות בהיתרי הבנייה, ואינן מפקחות על עמידה בהם. על המרכז לשלטון מקומי להנחות רשויות מקומיות לדרוש במסגרת היתרי בניה תנאי בטיחות בסיסיים כמו הצבת שלט עם פרטי הקבל המבצע ומנהל העבודה, ולהודיע למפקח עבודה אזורי על התחלת בנייה.

ב. הגברת ההרתעה (חקירות, סנקציות ומשאבים)

שימוש בסנקציות קיימות כמו תקנות הפיגומים, תקנות ציוד מגן, תקנות גיהות וביצוע בדיקות תקופתיות. במחקר חדש שפרסמנו בדצמבר 2024 עולה שאוזלת היד של מערכות אכיפת החוק בתאונות עבודה פוגעת ביכולת ההרתעה, כשלמעשה בין השנים 2010-2023 ניתנו 34 פסקי דין בלבד בכתבי אישום שהוגשו בגין תאונות עבודה בענף הבנייה, שתואמים לכ-7% בלבד ממקרי המוות כתוצאה מתאונות עבודה בשנים אלו (כ-500 עובדים); העונשים קלים וחסרי שיניים, וההליכים הפליליים נמשכים בממוצע 3 שנים, פי 2.3 מהממוצע בשאר ההליכים הפליליים בישראל בזמן שנפגעי העבירות ממשיכים להיות ממודרים מההליכים כשרק ב-8% מהמקרים הוגש באופן רשמי תצהיר נפגע עבירה¹⁹.

כמו כן, על פי דיווחי העובדים, הקבלנים אינם פועלים בהתאם לחקיקת הבטיחות הקיימת היום, ולמרות קיומן של סנקציות הקבועות בדיון, הן לא נאכפות על ידי מינהל הבטיחות. כך למשל, תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז-1997 ותקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007 מטילות חובות על אספקה ושימוש בציוד מגן, אך כפי שמעידים עובדים, מעסיקים רבים רואים בהן גדר המלצה בלבד, כשהמצב אצל קבלנים קטנים הרבה יותר חמור. למרות זאת, מרבית העילות לצווי הבטיחות ממשיות להיות בנושאים אחרים שלא נוגעים לגורם התאונות המרכזי בכלל הענפים – נפילה מגובה. על עילות צווי הבטיחות להיות בהלימה עם הגורם המרכזי לפגיעה בעובדים (גידור, פיגומים, קסדה עם רתמה, רתמה וכו').

¹⁹ קו לעובד, "אוזלת היד של מערכות אכיפת החוק בתאונות עבודה", דצמבר 2024.

פרסום נתוני תאונות על ידי מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית. אמנם המינהל מפרסם את צווי הבטיחות הניתנים על ידי המפקחים במאגר שמתעדכן באופן שוטף, אך הוא אינו מפרסם נתונים הידועים לו בדבר מספר תאונות העבודה במדינה – למרות שאלו מדווחות למינהל מכוח פקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945. אי-פרסום נתונים סטטיסטיים שנאספים מהדיווחים על התאונות בזמן אמת, כמו גם שמות המעסיקים, גורם לכך שמצבים מסכני חיים הידועים למינהל נשמרים הרחק מעיני העובדים – אותם קורבנות בפוטנציה העלולים לשלם על כך בחייהם או בשלמות גופם. אי-פרסום התאונות בזמן אמת מסכן גם תושבים ועוברי אורח, במיוחד כשעסקינת תאונות באתרי בניה הממוקמים בלב מתחם עירוני או בבניינים בהם מתגוררים דיירים – כמו בפרוייקטים של תמ"א 38.

שיפור תנאי מפקחים ותגבור יחידת החקירות. למרות הבטחות חוזרות ונשנות להגדיל את תקן המפקחים במינהל, בשנת 2024 עדיין יש רק 80 מפקחים במינהל הבטיחות, שאמונים על כלל הענפים ועל נושאים נוספים כמו מעליות, והמינהל עדיין מתקשה לגייס את התקנים החסרים, ולשמר מפקחים איכותיים. כמו כן, למרות הקמת יחידת החקירות במינהל מחדש בשנת 2022, עדיין אין בה כמעט חוקרים ויש מיעוט חקירות. על כן, יש לקיים את התחייבויות משרד העבודה לשיפור תנאי העסקה, ולהקצאת רכב צמוד לצורך קיום חקירות על מנת לקדם ולעודד את מילוי התקנים החסרים ולשמר עובדים איכותיים במינהל.

היעזרות במפקחי הרשויות המקומיות לצורך פיקוח. כפי העולה מסעיף 236(א) לפקודת העיריות [נוסח חדש], גם לרשויות המקומיות יש אחריות על פיקוח אופן ביצוע העבודה בפועל בשטחן, ושר הפנים אחראי על ביצוע הוראות הפקודה. חרף זאת, עמדת השלטון המקומי היא שסעיף זה אינו בתוקף לכאורה. על משרד המשפטים להביע עמדה משפטית בסוגיה, ועל שר הפנים ושר העבודה לפעול לשילוב כוחות במאמצי האכיפה בדגש על אתרי בניה הממוקמים בלב מתחם עירוני או בבניינים בהם מתגוררים דיירים – כמו בתמ"א 38 אשר שם הסכנה היא גם לעובדים וגם לציבור. ממשק עבודה תקין בין הרשות המקומית למחוז הרלוונטי של המינהל יכול להכווין את המינהל בפעולות האכיפה שנקטות על ידו.

ג. קידום שינויים בתרבות העבודה

הקמת ועדות בטיחות. לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, מקום שחלה עליו פקודת הבטיחות בעבודה ועובדים בו לפחות 25 עובדים מחויב בהקמת ועדת בטיחות, שתהיה אחראית על בירור תאונות ותמליץ על שיפורים לכללי בטיחות וגיהות, בדגש על מניעת תאונות. מחקרים בינלאומיים ומקומיים ציינו את הצורך ב"שומרי סף" פנימיים ואורגניים במקום העבודה לאיזון כוחו של המעסיק, וכדי שינקטו פעולות מניעה ומעקב בשגרה²⁰. על כן, שיתוף העובדים יסייע לשפר את "אקלים הבטיחות" ויסייע בצמצום הנפגעים. אם מקום העבודה אינו מאוגד, אז המוסד לבטיחות וגיהות רשאי לפעול להקמה. עם זאת, בענף הבנייה אין כמעט ועדות בטיחות באתרי הבנייה והמודעות אליהן עדיין נמוכה.

גם בענף החקלאות לא מוקמות ועדות בטיחות, ולא ברור האם מהגרי העבודה מתאילנד שמהווים כמחצית מהשכירים בענף, אפילו מודעים לחובה זו. גם בענף התעשייה, אשר קיימות בו ועדות בטיחות, תועדו מקרים שבהם ועד העובדים

²⁰ ראו למשל מחקר ארגון "עומק", חיוק מעמד "שומר הסף הפנימי" למען שמירה על בטיחות, פברואר 2024.

מודר מהועדה על ידי המעסיק. יש לפעול להקמת ועדות בטיחות גם בענפי הבנייה והחקלאות, ולאפשר למהגרי העבודה והעובדים הפלסטינים בענף לקחת חלק בהן כדי להעלות את סוגיות הבטיחות שעולות מהשטח.

קידום מיכון ומודרניזציה. כפי שצינו עובדים ששוחחנו איתם, "יש אמצעים חדישים יותר להגנה אבל לא כולם מיושמים היום". על משרד העבודה, מכון התקנים ומשרד התחבורה לפעול לטובת מיכון ומודרניזציה בכלל הענפים, לרבות הציוד המגן וכלי הצמ"ה, שכן מעסיקים רבים, במיוחד בענף הבנייה, עדיין עובדים בטכנולוגיות מיושנות, לא בטיחותיות, ושאינן עומדות בסטנדרטים בינלאומיים ובתקנים הקיימים היום בעבודות בנייה. בהתאם לכך, מקומות בהם נעשה שימוש בציוד חדיש בענף, על המינהל והמוסד לטיחות וגיהות לקיים הכשרות למנהלים ולעובדים בעבודה עם ציוד המגן החדש, למגבלותיו, ולאופן בו יש לשמור על הציוד.

הקמת מוקד תלונות במינהל לדיווח על מפגעי בטיחות במקומות העבודה. על פי ההתחייבויות להסתדרות בשנת 2018, משרד העבודה נדרש להקים מוקד לתלונות על מפגעי בטיחות. מוקד "קו החיים" שמופעל על ידי המוסד לטיחות וגיהות אינו מהווה תחליף למוקד טלפוני ברשות השלטונית שאמונה על פיקוח ואכיפה לקבלת תלונות על מצבים מסכני חיים והתראות של עובדים על ליקויי בטיחות במקום העבודה ולמתן מענה מידי. על המינהל לשמש כתובת גם לעובדים, ולא רק למעסיקים, כדי שיוכלו להתלונן ישירות, ועל מנת שמפקחי המינהל יהיו גורם הרתעה ואכיפה אפקטיבי שנותן מענה גם לעובדים.

לבסוף, אנו חוזרים על המלצתנו כפי שהופיעה בכל דו"ח ובכל מסמך מדיניות שלנו בשנים האחרונות – בבסיס כלל ההמלצות המפורטות לעיל עומדת **ההמלצה החשובה ביותר**, שהועלתה כבר לפני למעלה מ-15 שנה והועלתה גם בדו"חות ציבוריים כדוגמת דו"ח ועדת אדם, אך עדיין לא אומצה. יש להקים **לא לתר את הרשות הלאומית לטיחות ובריאות תעסוקתית**, ולגבש תוכנית לאומית להתמודדות עם מצב החירום הבטיחותי והבריאותי שאנו ניצבים בפניו. כפי שאנו מציינים תמיד – "אקלים בטיחות" לקוי הוא רק נדבך אחד של התופעה, **ומשבר התחלואה התעסוקתית**, ופגיעה ב**זכויות המגן של העובדים**, הם נדבכים נוספים – שביחד מהווים "אקלים ההפקרה" של שוק העבודה בישראל **שעלה ביתר שאת במהלך המלחמה**. שכן, כפי שציין אחד העובדים שראיינו: "מעסיק שיפר את זכויות העבודה, יפר גם את הבטיחות. מי שלא מספק את כל הציוד הנדרש... אז הוא גם יפר את השכר."

כתיבת הדו"ח ותחקיר: עו"ד דיאנה בארון
מחקר ואיסוף נתונים: דין לצטר, מיכאל בר-סיני

מקורות:

[טבלת התאונות באתר 'קו לעובד'](#)

[צווי בטיחות שמטיל מינהל הבטיחות](#)

[צווי הפסקת עבודה \(סגירת אתר בנייה\)](#)

[פעולות והחלטות רשם הקבלנים](#)

[רשימת קבלנים מוכרים](#)

[רשימת קבלנים שלא עומדים בתנאי סף בטיחות לפי הוראת תכ"ס 7.10.2](#)

[דו"ח מבקר המדינה מאי 2022](#)

[דו"ח הממ"מ 26.12.2021](#)

[דו"ח ועדת אדם](#)

[דו"ח קו לעובד: סיכום שנת 2022 בבטיחות בעבודה](#)

[דו"ח קו לעובד: סיכום שנת 2023 בבטיחות בעבודה](#)

קו לעובד, "אוזלת היד של מערכות אכיפת החוק בתאונות עבודה", דצמבר 2024

דוח ארגון "עומק", "חיזוק מעמד "שומר הסף הפנימי" למען שמירה על בטיחות, פברואר 2024

[דו"ח קו לעובד "מפת דרכים – בריאות עובדים פלסטינים בענף הבנייה" נובמבר 2022](#)

[נתוני הלמ"ס לגבי מספר מועסקים במשק נכון לחודש נובמבר 2024 מיום 16/12/2024](#)

דוח 'נתוני זרים בישראל' רשות האוכלוסין וההגירה רבעון שלישי 2024, מאוקטובר 2024

[שנתון הלמ"ס 75 לשנת 2024 לענף בינוי, דיור ונדל"ן למיפוי היקף המועסקים הישראלים בענף](#)

[Eurostat - Accidents at work - statistics by economic activity October 2023](#)